

Amicul Școalei

Revistă pedagogică — culturală — socială.

Organul oficial al Revizoratului școlar, al Comitetului școlar județean și al Asociației învățătorilor din județul Alba de jos.

Apare săptămânal sub îngrijirea Dlui Revizor școlar

MARIAN SASU.

Abonament :

120 lei pe an pentru membrii corpului didactic.
iar pentru comitele școlare și partit. 150 lei.

Redacția și Administrația la biroul Revizoratului școlar — Aiud.

Inserțiuni și reclame

se publică după tarif. — Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscrisurile nu se înapoiază.

Un număr 3 lei.

Meminisse juvabit...

1 Decemvrie ne este în prag. Firea bolnavă pare-o streină întârziată în largul toamnei. Neguri ca o mare fumurie se varsă peste văi și răsărituri lungi se înecă-nele. Prin ramuri despletite cântă vântul și ploaia îi ține zile întregi isonul. O, cât pustiu în Cimiterul Toamnei!

Și ca o poveste asemenea, îmi trece prin minte povestea Neamului nostru. Plămădit în toamna vremilor, de la începutul său avea să-ii sufere povara. Abia câteva după-amiezi cu soare, abia un secol și ceva de plămădire, a avut noroc și el de pacea romană, de sfințenia dreptului emanat din sufletul de echitate roman. Abia un secol și ceva a avut și el parte de scutul vulturului Romei și-au început apoi vitregiile unei vieți de frământare, de neliniște în care trebuia să se închi-ege în sine, să stea mereu cu arma la picior și după-ce în 237 Aurelian și-a retras oștirile peste Dunăre să urce încreerul munților să se în frățească cu taințele codrilor și cu ochii stropiți de nevoi să vadă cum trec peste el puhoaietele barbare și-i preface orașele și tot ce el a creiat, a produs în cursul unui secol și ceva de înflorire, una ca pământul, iar femeile și copiii că lăntuiți

î-i târăsc în robie, după ce i-au doborât tinerețel și brațele înarmate, în lupte continue.

Au venit apoi Slavii i-au înstreinat credința de ce avea mai scump, de limba mamei sale. Au venit Ungurii și i-au furat și creierul munților, iar podoaba înălțimilor regii sub pretextul că este „desertum“ a donat-o sasilor și săcuilor. Veneticii trag sorți pe pământul lui și la 1437 î-l împart între ei, ca pe haina lui Cristos. Românii î-și perd orice drept la o viață de om care gândește și se cârmuește. Ei sunt iobagi cari numai de-acea sunt lăsați în viață că ce stăpânii au lipsă de ei. Te putea pe tine Român să te împuște ca pe-o cioară, că nu plăteai mai mult în fața dreptății lui. A trebuit ca să vină dieta din Ardeal să poruncească domnilor de pământ slobozirea fetelor la căsătorie, ca să nu scadă numărul slugilor. Neguri și întunerec sapă aceste pagini ale istoriei, ca negurile unui sfârșit de toamnă.

Au armat rând pe rând rescoale, după rescoale bietul Român nu mai putea răbda, și mereu au fost înecate în sânge. S'au ridicat Gheorghe Doja, Horia, Cloșca și Crișan căci sufletul lor se sfârșia de amarul pe care-l tânguia cântecul:

Munții noștrii aur poartă

Noi cerșim din poartă 'n poartă ...

și unul a sfârșit-o pe rug, ceilalți pe roată, sau singuri și-au pus capăt zilelor.

Și ce simbol al durerilor noastre mai mișcător decât Avram Iancu netrebuiește cari înșelat în promisiunile împăratului dela Viena î-și pierde mințile de-odat cu nădejdea într'un viitor mai bun al neamului său, rămânându-i singură mângâiere în temnițele Bălgradului și pe drumurile bătătorite ca nebun, fluerul și doina amarnică, tristă ca viața poporului său.

Jandarmii ne batjocoreau tinerețel în praznici pe la hore, rupându-le și călcându-le în picioare brăciile tri-colare, iar cu cei mai aleși ai neamului în fundau închisorile din Vác și Segedin. În cursul războiului din urmă au plănit prin legile lui Aponyi răpirea și a celor din urmă școli, cari ne mai dau viață, mulțumită sângelui ce l'am

vărsat luptându-ne pentru ei pe pământ strein. Viața neamului nostru era într'adevăr un sfârșit de toamnă fără bucurii și fără mângăieri.

Și toate aceste s'au sfârșit în 1 Decembrie 1918. În această zi de înviere a neamului nostru la o viață nouă s'a săvârșit minunea prin D-zeu și Dorobanțul român. Carpații nu mai aveau să fie zid despărțitor ci o coloana vertebrală de unire Româniilor ardeleni și cei de dincolo ca doi plămâni de două laturi. În această zi s'au destrămat negurile trecutului și s'a ridicat sus marele soare a unirii prin voința poporului rostită la Alba Iulia. În această zi s'a izbăvit crezul, pentru care au murit atâția și-atâția, pentru noi tot atât de scumpi, ca și mucenicii din calendar!

Din această zi; tu frate Române poți fi mândru de neamul tău; pe care până acum toți l'au umilit și batjocorit, poți să vorbești și să faci carte în limba ta! Carte! Căci întunerecul a fost mare și să se verse măcar de-acum înainte cât mai multă lumină pe orizontul larg al românismului.

Și de-aceia, în ziua de 1 Decembrie să trecem prin sufletul nostru întreaga istorie-a neamului, să ne înduioșăm de amintirea celor-ce au trudit pentru el și să primim această istorie de Biblia națiunii noastre.

Învățători propovăduți cât mai larg această Biblie — fără ca să jigniți națiunile conlocuitoare — căci pentru ca viața românismului să fie cât se poate de lungă, să ne înfrățim sufletul nostru și-al poporului cu pământul și Țara în care treim și a cărei fii suntem; iarăși și iară, meminisce juvabit!

prof. I. Salanțiu.

○○○○●○○○○

Elevi noștri.

Învățătorul. — Tu, de colo din fund, ia numără dela 1 până la 9.

— 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 — numără micul Mitica, elev în clasa I primară.

Învățătorul. — Foarte bine! Acum numără deandaratetea!

Mitica se întoarce cu *spatele* la învățător și începe, pe nerăsullate 1, 2, 3, 4, ...

„Calend. Amicul Copiilor“.

Toamnă.

Reveniși toamnă palidă
 Ca altă dată,
 Să culegi cu degete de cioclu
 Ce-aumugurit seninuri lungi de primăvară
 Și-a pârguit călduroasa vară,
 Toamnă! Toamnă!

Palidă, veștedă și ruginie,
 Cu stropi de ploaie, cu vânt
 Și-amestecată cu vreme bună,
 De pe-o crengilor ostenite brațe,
 Din spicuri mari, mlădioase,
 Scuturi roada' nbelșugată
 Și-o dai iernii spre folosire,
 Care sfârșită devine stăpână
 Pe-atât de prețioasă comoară,
 Culeasă de măiastra ta fire,
 Capitalizată de'nțeleapta primăvară
 Și pârguită de-a verii caldă sorire.

E mare doamnă iarna!..
 Și mă mir cum îi dai totul de-a gata,
 Căci tu nici nu ți-ai îndeplinit
 Instinctivele datorințe
 Și ea prin văzduh stăruie
 Cu ne'mpăcate stăruințe
 Și te pomenești într'un amurg de seară,
 Peste cuprinsul chivernisirii tale,
 Că-și cerne fluturi albi.
 Ear tu ne dispari pân' într'all an,
 Toamnă! Toamnă!

Iustin Sava.

O mărturie convingătoare

de aptitudinile și devotamentul unui învățător e clasa sa. De câte ori nu mi s'a întâmplat să găsesc învățători, cari să nu aibă lecții noi în ziua de inspecție. Și unii mi-o spun cu oarecare strângere de inimă că le pare rău că nu pot să-și valorifice însușirile de dascăl.

Dar nu e nevoie de lecții noi pentru a face cuiva dovada aptitudinelor tale. Lecția este o probă de moment. Chiar celui mai bun învățător i se întâmplă ca unele lecții să-i iasă rău.

Clasa: iată oglinda aptitudinilor și activității învățătorului. Ea este mărturia convingătoare: și ea este mărturia justă.

Intri într'o clasă și o vezi curată și împodobită ca un cămin familiar: e dovada gustului estetic și de igienă al învățătorului.

Școlarii te întâmpină cu față veselă, te urmăresc în întrebările ce le pui și se întrec care mai de care să răspundă: e dovadă că învățătorul întrebuințează o bună metodă didactică, că se poartă prietenește cu copiii și că a reușit să le nască și să le desvolte pofta de studiu.

Iei caetele elevilor și vrei să le răsfoești. Câte lucruri nu pot să-ți spună și ele despre învățător! Dacă a știut să aleagă temele; dacă le-a dat în chip gradat; dacă a ținut la curățenia lor, etc. Ele arată cultura învățătorului, conștiința profesională a lui, strădania lui.

Și câte alte dovezi nu poți găsi în clasă!

Dar intri și în cancelarie. Și aici numeroase dovezi. Dacă dosarele sunt în ordine, dacă materialul didactic e clasat cum trebuie pentru a fi ușor utilizat, dacă biblioteca e bine întocmită și cercetată de elevi și adulți, dacă școala are muzeu, dacă obiectele de lucru manual sunt bine lucrate, dacă condica de prezență este la zi, dacă niciun ordin n'a rămas fără răspuns, etc. toate acestea spun de zece ori mai mult decât lecția sau mărturisirile învățătorului.

Și tot așa grădina școlară, gospodăria sa personală, activitatea din sat etc.

Fiindcă menirea învățătorului e să dea din sufletul său peste tot pe unde calcă; peste tot să rămână urme din sufletul său. Și ca dintr'un isvor fără de moarte, cu cât dai mai mult, cu atâta mai năpraznic țâșnește forța, care șade în adâncurile sufletului uman. Fericit învățătorul, care a reușit să valorifice această forță.

O propunere.

Cultura noastră profesională și generală, nu se poate menține și căpăta, decât numai citind cărți științifice, pedagogice și făcând excursii.

De aceea zic : am găsit de cuvîntă, ca anul acesta să facem o asociație a învățătorilor din județul nostru, care să ia hotărârea pentru facerea unei excursii în vara anului 1926.

Foloasele pe care le vom culege din această excursie sunt următoarele: renoirea și întregirea cunoștințelor geografice, geologice, botanice, istorice etc.

Cred și sper, că veți fi de acord în această privință dându-mi totdeodată și concursul. Doritori de-a lua parte la această excursie sunt rugați, ca până la 20 Decembrie a. c., să mă avizeze, pentru ca să putem lua o hotărîre decisivă.

Fac acest apel mai ales către domnii colegi din Vechiul Regat. Întrunirea pentru întocmirea itinerariului se va face după primirea avizelor Dv. prin luna Martie 1926. Rămân în așteptarea răspunsului Dv.

Vă salut

M. Ionescu Ivo.

Craiva posta Ighiu.

Câteva cifre despre România.

Transilvania și țările ungurene alipite României au o suprafață de 101.200 kmp. Vechiul Regat are 138.000 kmp. Basarabia 47.000. Bucovina 10.000. Suprafața României Mari este de 296.000 kmp. adică mai mare decât suprafața Mării Britanii cu Irlanda, (280.000) și aproape cu suprafața Italiei, de 3.000.000 kmp.

În ce privește populația României Mari ea este azi de aproape 18 milioane distribuită astfel : 8.000.000 Vechiul Regat ; 3.000.000 Basarabia ; 800.000 Bucovina și 6.000.000 Transilvania.

Statistica sumară a populației în Ardeal în 1923 constată o populație de 3.000.000 Români, 1.100.000 Unguri și Săcuți, 560.000 Sași și Șvabi, 203.000 Evrei, 130.000 diverși, Sârbi, Rutetii, etc., adică o populație de 5.500.000 în toată Transilvania.

Ultima statistică arată avântul spre romanizare al orașelor din Transilvania și mai arată, că Ungurii nucontau nicăieri pe Români, locuitori ai orașelor cari de la unire încoace, au crescut în număr considerabil. Reese deci, că în acei 3 milioane nu sunt cuprinși decât Românii de la sate nu și cei de la orașe. „România”.

Cărți și reviste.

* „*Amicul Copiilor*“ calendar pentru mici și mari pe anul 1926. Editura Ig. Hertz, București Prețul 32 lei. Calendarul acesta are un cuprins bogat, variat și distractiv. E impodobit cu foarte multe ilustrații în colorii. Copiii noștri îl vor citi cu multă plăcere, de aceea îl recomandăm pentru bibliotecile școlare. Se poate comanda dela cooperativa noastră.

* „*Ideia*“ No. 5—6 Septembrie—Octombrie 1925. Sumarul : 1. Adevărata doctrină a țărănimii . . . Petre I. Ghiță. 2. Poporanism cultural . . . Ioan Valescu. 3. Ortodoxismul și pacea . . . Nichifor Crainic. 4. Cercetări asupra oboselii . . . I. G. Bratu. 5. Exemplu în educație . . . M. Bănescu. 6. Sărbătoria inspectorului G-ral Ioan Ghiță la Turnu-Severin. 7. Evoluția ideii de D.-zeu (trad) . . . Viintilă Popescu. 8. Intre biserică și artă . . . Ion Mehedințeanu. 9. Criză românească . . . Petre I. Ghiță. 10. Ideia în imagini . . . * * 11. Note fugare . . . Ideia. 12. Pentru cetitorii mehedințeni . . . Ideia. 13. Informațiuni, desene și caricaturi . . . Fredy Ghenădescu.

* „*Gazeta Școlii*“, revista Asociației „*Infrățirea*“ a corpului didactic primar din Botoșani. Anul III. No 1. Octombrie 1925. Dl. Preot Toma P. Chiricuță, profesor de pedagogie scrie despre *personalitatea învățătorului*, adaogând că fără de acesta „nu se va clinti nici cu un pas pietriul ignoranței și al lipsei de educație din mijlocul țării“. Pentru făurirea personalității învățătorului ostenesc profesorii și conducătorii școlilor normale, iar pentru întregirea și apărarea acestei personalități trebuie să lucreze toate gradele de autorități, pe cari le are în sine organizația școlară.

Dl Const. Iordăchescu se plânge că în congresele generale din 6, 7 și 8 Sept. a. c. nu s'a putut face unirea tuturor membrilor corpului didactic primar într'o singură asociație mare și puternică generală. Cauza este — spune dânsul — că s'a introdus în *fortărețele noastre tari, de odinioară, calul troian al politiceii de partid.*

Nota Redacției. Am publicat intocmai scrisoarea dlui Mariu Ionescu, tinerul învățător dela școala noastră din *Craiva*. Ideia sulevată de dânsul o aflăm de foarte bună și salutară.

În acelaș timp ținem însă să-i facem cunoscut atât dânsului cât și celorlalți colegi învățători că Revizoratul nostru se preocupă de mult timp cu organizarea unei astfel de excursiuni, obținând dupăcum să știe în mai multe rânduri și consimțământul dlor învățători.

Spre scopul acesta Revizoratul nostru va lausa în curând un apel către învățătorimea din județ unde va da toate amănunțele privitoare la întreprinderea acestei excursiuni. Domnii învățători să fie deci cu puțină așteptare și să răspundă cu toții la apelul Revizoratului și atunci de bună seamă se va traduce în faptă ideia aceasta frumoasă.

Partea oficială.

Revizoratul școlar al județului Alba de jos.

No. 3364/1925. *Către toate direcțiunile școalelor primare de stat.*

Ca urmare la articolul „*Vacanțe regionale*“ publicat în No. 29 al acestei reviste atragem atenția tuturor învățătorilor noștri asupra Art 62 din Legea învățământului primar, aliniatul 3 unde se spune: *Inspectorii regiunilor respective vor putea acorda vacanțe regionale, după trebuințele localităților, la aceste școli însă, lecțiunile se vor prelungi cu atâtea zile, cu cât a ținut vacanța acordată.*

Prin urmare nu rămâne de cât ca școlarele, cari reclamă astfel de vacanțe să se adreseze prin revizorat la inspectorat, care apoi își va da avizul.

No. 3160—1925.

II.

Invităm pe toți învățătorii noștri să ne înainteze necondiționat până la 10 Dec. a. c. raportul despre cursurile de adulți arătându-ne precis timpul începerii acestor cursuri, numărul elevilor și numărul orelor ce predă. Aceste date ne sunt absolut indispensabile la întocmirea statelor de plată. Ceice nu ne vor înainta aceste date vor rămânea afară din state. Onorarele de pe Noembrie și Decembrie se vor cere într'un singur stat.

ȘTIRI.

* *Domnii învățători, cari ne restează cu abonamentul revistei pe semestrul al doilea sunt stăruitor rugați ca să-l achite cu prilejul ridicării salariului de pe luna Noembrie. Asemenea îi mai rugăm să stăruiască și pe lângă comitetul școlar ca să ne achite costul abonamentului:*

* Statele de plată de pe luna Noembrie au sosit dela Inspectorat în ziua de 23 l. c. În ziua acesta am și făcut vizarea și expedierea tuturor chitanțelor.

* Dl Revizor școlar M. Sasu a plecat în ziua de 23 l. c. la Minister în București unde sunt chemați din nou toți inspectorii și revizorii din țară.

* Avizăm pe domnii învățători,

că Revizoratul nostru a primit în zilele aceste avizul dela Minister, că i s'a expedit de acolo imprimatele școlare cerute. În urma acestora în scurt timp toate școlarele noastre vor fi provăzute cu registrele de lipsă.

* Cooperativa Învățătorilor din Aiud face cunoscut, că Lecturile pentru cl. V de Sadovean-Petrescu, au sosit și expediția celor comandate sa făcut aleja. Domnii cărora le mai lipsește acest manual, pot să și trimită comanda, cari se vor efectua imediat după primire fiind sosite în cantitate mare. Prețul este Lei 45 ediția nouă. Totodată comunicăm, că la Cooperativă au sosit totfelul de Registre și imprimate școlare.